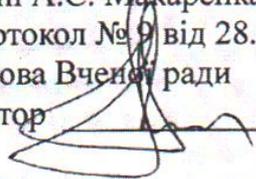

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА

Освітньо-професійна програма
Середня освіта (Географія)
першого рівня вищої освіти
за спеціальністю 014 Середня освіта (Географія)
галузі знань 01 Освіта

Затверджено Вченою радою Сумського
державного педагогічного університету
імені А.С. Макаренка
Протокол № 9 від 28.03.2016 року
Голова Вченої ради
Ректор Ю.О. Лянной

Суми 2016 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
Освітньо-професійної програми
Середня освіта (Географія)
першого рівня вищої освіти
за спеціальністю 014 Середня освіта (Географія)
галузі знань 01 Освіта

Освітньо-професійна програма розглянута на засіданні кафедри загальної та регіональної географії

Протокол № 4 від «26» січня 2016 р.

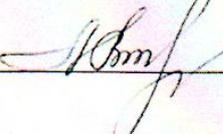
Завідувач кафедри (Нешатаєв Б.М.)

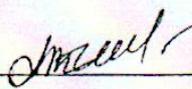
«26» січня 2016 р.

Ухвалено Вченою радою природничо-географічного факультету

Протокол № 7 від «18» лютого 2016 р.

Голова вченої ради
природничо-географічного факультету (Касьяненко Г.Я.)

Перший проректор (Пшенична Л.В.)

Начальник навчального відділу (Петренко Л.В.)

ПЕРЕДМОВА

1. РОЗРОБЛЕНО

кафедрою загальної та регіональної географії Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка із спеціальності 014 Середня освіта (Географія) освітнього ступеня «бакалавр».

2. ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

рішенням Вченої ради Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка від 28 березня 2016 року, протокол № 9.

3. УВЕДЕНО ВПЕРШЕ

4. ПРОЕКТНА ГРУПА:

5. Сюткін Сергій Іванович – доцент кафедри загальної та регіональної географії, кандидат географічних наук, доцент, керівник проектної групи;
Корнус Олеся Григорівна – завідувач кафедри загальної та регіональної географії, кандидат географічних наук, доцент, член проектної групи;
Нешатаєв Борис Миколайович – професор кафедри загальної та регіональної географії, доктор географічних наук, член проектної групи;
Корнус Анатолій Олександрович – доцент кафедри загальної та регіональної географії, кандидат географічних наук, доцент, член проектної групи;
Данильченко Олена Сергіївна – старший викладач кафедри загальної та регіональної географії, кандидат географічних наук, член проектної групи.

Ця програма не може бути повністю або частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка

1. Профіль освітньо-професійної програми зі спеціальності 014 Середня освіта (Географія)

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка Природничо-географічний факультет
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь вищої освіти – бакалавр. Бакалавр освіти. Вчитель географії.
Офіційна назва освітньо-професійної програми	Середня освіта (Географія)
Тип диплому та обсяг освітньо-професійної програми	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 4 роки
Наявність акредитації	
Цикл/рівень	НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень
Передумови	Повна загальна середня освіта
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	З 1 вересня 2016 року до введення в дію стандарту вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Географія)
2 – Мета освітньо-професійної програми	
Створення на основі інтеграції освіти і науки ефективної системи підготовки науково-педагогічних кадрів нової формації, здатних вирішувати проблеми вдосконалення суспільства, економіки, виробництва, освіти, науки, розробляти інноваційні технології; набуття бакалаврами академічної та професійної кваліфікації необхідної для викладання географічних дисциплін у середніх навчальних закладах. Підготовка бакалаврів географії, які зможуть критично оцінювати та застосовувати на практиці теоретичні постулати та інноваційні методи у галузі географічної освіти, будуть здатні до постійного навчання і самовдосконалення, а також спроможними, спираючись на найсучасніші техніки та методики, організувати чи брати участь у наукових, проектно-пошукових дослідженнях у галузі географічної освіти, розробці управлінських рішень.	
3 - Характеристика освітньо-професійної програми	
Предметна область	Галузь знань 01 Освіта Спеціальність 014 Середня освіта (Географія) Теоретичний зміст предметної області: сучасні теоретичні основи географічних наук, наук про освіту, достатні для формування предметних компетентностей. Блок обов'язкових навчальних дисциплін становить 144 кредитів ЄКТС (60%), з них дисципліни циклу загальної підготовки становлять 18,5 кредитів ЄКТС (8%), циклу професійної підготовки – 58,5 кредитів ЄКТС (52%). Блок вибіркових навчальних дисциплін становить 60 кредитів ЄКТС (25%). На практичну підготовку відводиться 36 кредитів ЄКТС (15%), з них 7,5 кредитів ЄКТС – навчальні практики вільного вибору студента.
Орієнтація освітньо-професійної програми	Програма базується на досягненнях сучасної географічної науки і освіти та орієнтує на напрями досліджень, на яких може

	будуватися подальша професійна діяльність. Зокрема освітня програма орієнтована на дослідження теорії і методології досліджень в географії; історію розвитку географічної науки; головні методичні прийоми вивчення просторової структури, функціонування та еволюції геосистем шляхом засвоєння курсів загальної та регіональної природної і суспільно-економічної географії; застосування картографічного, математичного, дистанційного, порівняльно-географічного, ландшафтно-геохімічного, ландшафтно-геофізичного методів та можливості їх суміщення; засвоєння методики навчання географії та організації позаурочної роботи з географії.
Основний фокус освітньо-професійної програми та спеціалізації	Акцент на проектуванні і здійсненні освітнього процесу за спеціальністю «Географія» з урахуванням сучасних наукових досягнень і рівня розвитку особистості.
Особливості програми	Програма базується на сучасних наукових знаннях про цілі і цінності географічної освіти, проблеми географічного навчання учнів закладів загальної середньої освіти, традиційні та інноваційні підходи до їх вирішення. Освітня програма містить навчальні практики та виробничу педагогічну практику у закладах загальної середньої освіти, має широкий спектр вибіркового навчальних дисциплін.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Випускників програми призначено для викладацької, навчально-виховної й організаційно-керівницької діяльності в системі освіти України відповідно до отриманої спеціальності на посадах, передбачених чинним Класифікатором професій ДК 003:2010: 232 Викладачі середніх навчальних закладів 2320 Викладачі середніх навчальних закладів 3 Фахівці 33 Фахівці у галузі освіти 334 Інші фахівці у галузі освіти і може займати первинні посади: 2320 Вчитель середнього навчально-виховного закладу 2359.2 Педагог-організатор 2359.2 Організатор позакласної та позашкільної виховної роботи з дітьми (краєзнавчо-туристична робота)
Подальше навчання	Можливість навчатися за програмою другого циклу за цією галуззю знань (що узгоджується з отриманим дипломом бакалавра) або суміжною.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване навчання, проблемно-орієнтоване навчання, самонавчання, навчання на основі самостійних досліджень тощо. Лекційні курси поєднуються з лабораторними, практичними та самостійними роботами. Переважно навчання відбувається в групах (до 20 осіб), з дискусіями та підготовкою доповідей і презентацій самостійно. Під час останнього року значна частина часу дається на підготовку до комплексного кваліфікаційного екзамену чи написання кваліфікаційної роботи, яка також презентується та обговорюється за участі викладачів та

	одногрупників.	
Оцінювання	<p>Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за системою ECTS та національною шкалою оцінювання.</p> <p>Поточний контроль: усне та письмове опитування, оцінка роботи в групах, тестування, презентації: усні в PowerPoint та письмові.</p> <p>Підсумковий контроль: екзамени та заліки з урахуванням накопичених балів поточного контролю.</p> <p>Державна атестація: підготовка та публічний захист кваліфікаційної роботи або комплексний кваліфікаційний екзамен.</p>	
6 – Програмні компетентності		
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати комплексні проблеми у галузі географії та географічної освіти, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань, оволодіння методологією науково-педагогічної діяльності, проведення самостійного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.	
Загальні компетентності (ЗК)	Здатність навчатися протягом усього життя в контексті неперервної фахової підготовки і соціального життя, вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень з високим рівнем самостійності (ЗК-1) .	ЗК-1
	Здатність критично осмислювати основні світоглядні теорії і принципи у навчанні та професійній діяльності (ЗК-2) .	ЗК-2
	Здатність сумлінно виконувати професійні обов'язки, дотримуватися принципів наукової та освітньої етики (ЗК-3) .	ЗК-3
	Здатність вільно користуватися рідною й іноземними мовами як засобом ділового, наукового спілкування (ЗК-4) .	ЗК-4
	Здатність здійснювати аналіз, синтез, оцінювання ситуації та/або завдання з метою виявлення шляхів для розв'язування та випрацювати рішення (ЗК-5) .	ЗК-5
	Здатність ухвалювати оптимальні управлінські рішення; сприймати, аналізувати й реалізовувати управлінські інновації в професійній діяльності (ЗК-6) .	ЗК-6
	Здатність усвідомлювати соціальну значущість своєї майбутньої професії, бути нетерпимим до корупційної поведінки, поважно ставитися до права й закону, володіти достатнім рівнем професійної правосвідомості (ЗК-7) .	ЗК-7
	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію, мати навички роботи в команді, цінувати та толерантно сприймати різноманітність думок та мультикультурність (ЗК-8) .	ЗК-8
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	Здатність використовувати фундаментальні основи різних парадигм природничої та суспільної географії, знання основних географічних теорій та законів, історії розвитку географічних досліджень та ідей для з'ясування географічних особливостей природи Землі, розміщення населення і господарства (ФК-1) .	

	Здатність формулювати, аналізувати та синтезувати рішення наукових проблем на абстрактному рівні шляхом декомпозиції їх на складові із застосування географічних знань, постійно оновлювати та накопичувати власні знання з природничої та суспільної географії (ФК-2) .	ФК-2
	Здатність будувати відповідні моделі природних та суспільних географічних явищ, досліджувати їх для отримання нових висновків та поглиблення розуміння особливостей функціонування природних комплексів (ФК-3) .	ФК-3
	Здатність працювати з різними типами географічних даних (текстовими, картографічними, графічними, числовими, тощо), впроваджувати та використовувати комп'ютерні програми для роботи з ними (ФК-4) .	ФК-4
	Здатність встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між фізико-географічними, економічними і соціальними параметрами розвитку територій (ФК-5) .	ФК-5
	Здатність до виконання посадових обов'язків вчителя географії, володіння педагогічним тактом та високими моральними якостями, здатність застосовувати сучасні методики і освітні технології, в тому числі геоінформаційні, з метою забезпечення якості освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти (ФК-6) .	ФК-6
	Здатність застосовувати сучасні технології навчання географії для виконання професійних обов'язків, використовувати сучасні методики з метою забезпечення якості навчально-виховного процесу (ФК-7) .	ФК-7
	Здатність сприймати новоздобуті знання з природничої та суспільної географії й інтегрувати їх із уже наявними. Здатність зорієнтуватися на рівні спеціаліста в певній вузькій області географії, яка лежить поза межами вибраної спеціалізації (ФК-8) .	ФК-8
	Здатність розуміти зміни на політичній карті світу, проблеми економічного і політичного співробітництва окремих країн, тенденції розвитку міжнародного поділу праці, світових політичних процесів, а також політичних процесів, що відбуваються в Україні (ФК-9) .	ФК-9
	Здатність застосовувати знання з профільних спецкурсів (що виходять за межі базових знань з предмету) (ФК-10) .	ФК-10
	Здатність організовувати туристично-краєзнавчу роботу різних форм та краєзнавчо-дослідницьку роботу, що спрямована на формування загального уявлення про особливості певної території (ФК-11) .	ФК-11
	Здатність застосовувати основні графічні прийоми при викреслюванні картографічних творів, укладати тематичні карти, використовувати різноманітні методи і способи аналізу інформації за картами; застосовувати картографічні твори у виробничій діяльності; аналізувати й порівнювати зміст різноманітних картографічних творів (ФК-12) .	ФК-12
	Здатність використовувати професійно профільовані	ФК-13

	знання в галузі географії для розв'язання професійних задач (ФК-13) .	
	Здатність діагностувати навчальні досягнення учнів, створювати рівноправний та справедливий клімат для навчання та контролю знань учнів; вміння забезпечувати реалізацію принципів диференціації та індивідуалізації навчання географії (ФК-14) .	ФК-14
	Здатність комунікувати з колегами у галузі географії та методики навчання географії щодо наукових та освітніх досягнень як на загальному рівні, так і на рівні спеціалістів, здатність робити усні та письмові звіти, обговорювати наукові теми рідною та англійською мовою (ФК-15) .	ФК-15

7 – Програмні результати навчання

ПРН-1	Демонструвати знання та розуміння фактів і подій історичного минулого та сьогодення українського народу. Аналізувати етногенез української нації, історичних документів за допомогою різних наукових методів, спираючись на принципи історизму, об'єктивності, зв'язку теорії з практикою (ПРН-1) .
ПРН-2	Визначати знання взаємозв'язку науки з філософією та освітою, сутності філософії освіти та перспективи її розвитку. Розуміти концептуальні основи філософії освіти в суспільстві знання. Аналізувати сутність превентивної освіти в умовах NBICS-конвергенції (ПРН-2) .
ПРН-3	Показувати знання основ усного та писемного професійного спілкування, норм сучасної української літературної мови щодо професійного спілкування, основ ділового етикету. Демонструвати знання вимог щодо укладання ділової документації, володіння мовними засобами наукового та офіційно-ділового стилів. Створювати документи та професійні тексти відповідно до норм української мови (ПРН-3) .
ПРН-4	Демонструвати знання та розуміння на базовому рівні можливостей використання апаратної і програмної складових інформаційної системи. Застосовувати текстові документи будь-якої складності за допомогою текстового процесора. Аналізувати текстові та числові дані в середовищі табличного процесора. Розробляти і представляти презентаційні матеріали в середовищі редактора презентацій. Застосовувати доступні мережеві ресурси для пошуку і аналізу інформації (ПРН-4) .
ПРН-5	Показувати знання та розуміння словотворчого мінімуму відповідної іноземної мови, граматичного мінімуму (морфологія, синтаксис) та лексичного мінімуму відповідної галузі науки і розмовних тем. Застосовувати граматичні структури та лексичні одиниці усної іноземної мови. Демонструвати вміння перекладу із словником автентичних текстів за фахом, вміння написання тез, доповідей, рефератів та анотації із достатнім ступенем граматичної коректності (ПРН-5) .
ПРН-6	Демонструвати знання про будову речовини, природу хімічного зв'язку в різних класах хімічних сполук для розуміння властивостей природних сполук, синтетичних матеріалів і механізму хімічних процесів, що протікають в навколишньому світі. Застосовувати отримані знання про сучасну наукову картину світу, закономірності взаємодії сполук, будову речовини для розуміння навколишнього світу і явищ природи (ПРН-6) .
ПРН-7	Показувати знання та розуміння техніко-економічних особливостей основних галузей промисловості та їх основних технологічних схем виробничих процесів. Визначати вплив промислових підприємств на стан навколишнього середовища та розробляти шляхи оптимізації технологічних процесів з точки зору економічної оцінки виробництва продукції, використання сучасних прогресивних технологічних

	розробок, техніко-економічної й екологічної ефективності промислових технологій (ПРН-7) .
ПРН-8	Визначати знання та розуміння провідних парадигм ґрунтознавства та ландшафтознавства. Застосовувати основні методи ґрунтознавчих та ландшафтознавчих досліджень. Використовувати методи та методологічні прийоми для поглибленого аналізу ландшафтів та ландшафтоформуючих процесів. Проводити самостійну науково-дослідну роботу з ґрунтознавства та ландшафтознавства (ПРН-8) .
ПРН-9	Демонструвати знання теоретичних основ геології. Встановлювати геологічну періодизації Землі та характеристику її етапів. Демонструвати здатності будувати геологічні розрізи та карти. Аналізувати та узагальнювати геологічні процеси та події. Оцінювати зміни навколишнього геологічного середовища під впливом урбанізації та господарської діяльності людини (ПРН-9) .
ПРН-10	Показувати знання та розуміння різноманітних способів і засобів створення картографічного зображення. Планувати, проектувати і укладати тематичні карти. Демонструвати основні графічні прийоми при викреслюванні картографічних творів. Застосовувати різноманітні методи і способи аналізу інформації за картами, картографічними творами у виробничій діяльності. Аналізувати й порівнювати зміст різноманітних картографічних творів (ПРН-10) .
ПРН-11	Демонструвати знання та розуміння динамічних процесів у геосферах та їх енергетики, основні види горизонтальних та вертикальних структур географічної оболонки. Показувати знання про будову, склад, властивості, фізико-географічні процеси атмосфери, гідросфери, літосфери та біосфери. Володіти номенклатурою географічних назв у заданому обсязі, уміти показувати географічні об'єкти на картах різного масштабу (ПРН-11) .
ПРН-12	Називати значення категорії «господарство» та співвідношення його з поняттям «економіка». Вділяти періоди розвитку світового господарства, відтворювати хронологію провідних подій кожного етапу, називати провідні риси сучасного етапу розвитку світового господарства. Аналізувати вплив НТР на галузеву і територіальну структуру світового господарства (ПРН-12) .
ПРН-13	Демонструвати знання та розуміння методики підготовки і проведення різних типів уроків, організації самостійної і дослідної роботи учнів та сучасної системи оцінювання знань учнів. Застосовувати методи, прийоми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів; планувати структуру, зміст, процес організації уроків географії та біології із застосуванням новітніх технологій навчання. Застосовувати вміння організації краєзнавчо-туристичної роботи в учнівському колективі (ПРН-13) .
ПРН-14	Визначати знання та розуміння будови, життєдіяльності, географічного поширення, класифікації, різноманіття рослинного та тваринного світу. Демонструвати знання про особливості будови клітин, органел та їх функцій, види клітинного поділу, знання про тканини рослинних та тваринних організмів, їх будову та функції. Аналізувати процеси діяльності та функції рослинного організму, їх взаємозв'язки та зв'язки з навколишнім середовищем (ПРН-14) .
ПРН-15	Застосовувати здобуті теоретичні знання для формування практичних навичок під час проведення навчальних та виробничих практик. Використовувати професійно-профільовані знання й практичні навички з фізичної, економічної, соціальної географії, біології, краєзнавчо-туристичної діяльності для дослідження природних та соціальних явищ і процесів, природних об'єктів. Застосовувати сучасні технології та методики навчання географії у закладах загальної середньої освіти (ПРН-15) .
ПРН-16	Показувати знання та розуміння основних психологічних понять, наукового та практичного значення психології. Визначати психологічне походження індивідуальних особливостей людини. Виявляти особливості різних етапів розвитку

	особистості, особливостей міжособистісного спілкування. Вибирати організаційні форми, методи і засоби проведення навчальних заходів з урахуванням вікових та психологічних особливостей колективу (ПРН-16) .
ПРН-17	Показувати знання концептуальних основ інноваційних методів, педагогічних технологій і вміння реалізувати їх дидактичні можливості в навчально-виховному процесі. Здійснювати ефективну комунікацію з метою поліпшення якості навчання і виховання. Оцінювати результати своєї діяльності, адекватно реагувати на зауваження, постійно здійснювати самоконтроль. Здійснювати науково-педагогічне спостереження (ПРН-17) .
ПРН-18	Демонструвати знання та розуміння дефініції провідних термінів та понять суспільної географії, факторів розміщення виробництва та складових геодемографічної ситуації. Пояснювати закономірності раціональної територіальної організації суспільства. Застосовувати основні положення теорії сталого розвитку. Встановлювати концептуальні відмінності понять «район» і «регіон». Аналізувати наслідки розвитку процесу географічного поділу праці (ПРН-18) .
ПРН-19	Визначати знання та розуміння загальних закономірностей росту та розвитку людського організму, вікових особливостей будови та функцій різних органів і систем та організму в цілому та механізмів їх регуляції. Пояснювати особливості вищої нервової діяльності і основні психофізіологічні функції людей (дітей та підлітків). Застосовувати на практиці основні методи фізіологічних досліджень та аналізувати отримані результати (ПРН-19) .
ПРН-20	Показувати знання та розуміння впливу фізико-географічного положення океану, материка, окремих фізико-географічних регіонів (території України) на особливості їх природи; головних рис формування материків, океанів, окремих фізико-географічних регіонів (території України), основних етапів розвитку природи, рельєфу та корисних копалин; кліматичних умов та кліматичного районування. Аналізувати структуру природної зональності в межах глобальних та локальних регіонів. Складати комплексну порівняльну характеристику фізико-географічних країн. Аналізувати схеми галузевих районувань та комплексного фізико-географічного районування території України (ПРН-20) .
ПРН-21	Демонструвати знання та розуміння територіально-політичної організації суспільства та основних концепцій політичної географії, провідні підходи до систематизації (класифікації і типізації) об'єктів політичної карти світу, принципи та норми міжнародного права, на яких ґрунтується мирне співіснування держав, механізми зміни форми й розмірів державної території (ПРН-21) .
ПРН-22	Демонструвати знання про особливості туристсько-рекреаційної діяльності в різних таксономічних одиницях рекреаційного районування та виявлення регіональних особливостей використання рекреаційних ресурсів і відповідну спеціалізацію рекреаційних районів. Обґрунтовувати проблеми та перспективи розвитку рекреаційних районів. Аналізувати туристсько-рекреаційну привабливість України та світу. Володіти методикою організації краєзнавчо-туристичної роботи у школі (ПРН-22) .
ПРН-23	Демонструвати знання етапів та сучасних методів наукового дослідження, системи та сутності основних понять та термінів. Розуміти основні методології проведення наукових досліджень. Аналізувати різні типи навчальної, науково-популярної, довідкової та інших видів літератури. Організувати та проводити різні види досліджень навчального та наукового характеру. Висвітлювати результати науково-теоретичних і дослідницьких пошуків у курсових, кваліфікаційних роботах та проявах наукової творчості (ПРН-23) .
ПРН-24	Визначати знання системи та сутності основних понять та термінів регіонального розвитку. Встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між географічними,

	економічними і соціальними параметрами розвитку територій у різномасштабних просторових та/або часових рамках (ПРН-24).
ПНР-25	Демонструвати знання сучасних теоретичних основ біології, пояснювати сучасні парадигми біології, планувати та проводити наукові біологічні дослідження (ПРН-25).
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>Проектна група: 1 доктор наук, професор, 3 кандидати географічних наук, доценти, 1 кандидат географічних наук, старший викладач.</p> <p>Керівник проектної групи: Сюткін Сергій Іванович – доцент кафедри загальної та регіональної географії, кандидат географічних наук, доцент. Є фахівцем в галузі соціально-економічної географії.</p> <p>Член проектної групи Нешатаєв Б.М. – доктор географічних наук, професор, є визнаним фахівцем у галузі фізичної географії, член редколегії білоруського науково-методичного журналу «Магілёўскі мерыдыян».</p> <p>Всі науково-педагогічні працівники, залучені до реалізації освітньої складової освітньо-професійної програми мають науковий ступінь і/або вчене звання та підтверджений рівень наукової і професійної активності, що відповідає вимогам ліцензійних умов.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Забезпеченість навчальними приміщеннями, комп'ютерними робочими місцями, мультимедійним обладнанням відповідає потребі.</p> <p>На факультеті є комп'ютерна мережа і 3 точки безпроводового доступу до мережі Інтернет. Користування Інтернет-мережею безлімітне.</p> <p>Наявність технічних засобів: мультимедійне устаткування, відеомагнітофон, епіпроектор.</p> <p>Наявна вся необхідна соціально-побутова інфраструктура, кількість місць в гуртожитках відповідає вимогам.</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Офіційний веб-сайт www.ssru.sumy.ua містить інформацію про освітньо-професійні програми, навчальну, наукову і виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти.</p> <p>Матеріали навчально-методичного забезпечення освітньо-професійної програми викладені на сторінці кафедри.</p> <p>Фонд наукової бібліотеки СумДПУ імені А.С. Макаренка містить 937423 примірники, у т. ч. книг – 532695 примірників.</p> <p>Мережні локальні документи 2249 одиниць.</p> <p>Читальний зал забезпечений доступом до мережі Інтернет. Всі ресурси бібліотеки доступні через сайту університету: http://library.ssru.sumy.ua/</p> <p>Електронна бібліотека СумДПУ (повнотекстова БД) містить понад 500 документів. Електронний каталог включає 188167 бібліографічних записів (представлення ресурсу у відкритому доступі дозволяє користувачам працювати з інформаційним контентом цілодобово).</p> <p>Інституційний репозитарій eSSPUIR (електронний архів наукових та освітніх матеріалів СумДПУ імені А. С. Макаренка) нараховує 2183 документів.</p> <p>Користувачі локальної мережі бібліотеки мають доступ до</p>

	<p>повнотекстової колекції сучасних підручників видавництва «ЦУЛ».</p> <p>Через сайт СумДПУ імені А.С. Макаренка є тестовий доступ до ресурсів видавництва EBSCO, повнотекстових та реферативних БД компанії EastView, електронно-бібліотечної системи Polpred.com, рецензованих БД досліджень в біологічних та екологічних науках BioOne, ресурсів видавництва Edward Elgar Journals and Development Studies Ebooks.</p> <p>Навчально-методичне забезпечення: для кожної навчальної дисципліни розроблені навчально-методичні комплекси, які включають навчальні програми, робочі навчальні програми, курси лекцій, плани практичних, семінарських та самостійних робіт, засоби діагностики якості вищої освіти, пакети комплексних контрольних робіт. Для підготовки до навчальних занять є навчальні посібники, методичні вказівки для практичних та самостійних робіт, підручники, монографії, збірники наукових праць.</p> <p>Інформаційне забезпечення представлено спеціалізованими комп'ютерними лабораторіями.</p>
9 – Академічна мобільність	
Міжнародна кредитна мобільність	<p>Участь у державних, міжнародних наукових і освітньо-професійних програмах (TEMPUS, ERASMUS MUNDUS, UGRAD, Fullbright та інші). Співробітництво з Німецькою службою академічних обмінів (ДААД), фондом ім. Роберта Боша (Німеччина), Французьким культурним центром (Франція) та агенцією “Destination East” (Австрія). Індивідуальна академічна мобільність можлива за рахунок участі у програмах проекту Еразмус + .</p>
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	<p>СумДПУ імені А.С. Макаренка здійснює свою діяльність за напрямами «Підготовка іноземних громадян за базовими акредитованими напрямами, спеціальностями» та «Підготовка іноземних громадян до вступу у вищі навчальні заклади».</p> <p>Підготовка іноземних громадян у СумДПУ ім. А.С. Макаренка здійснюється відповідно до чинного законодавства України, освітніх стандартів, базується на загальній середній освіті іноземних громадян за національними освітніми стандартами і має самостійний завершений характер.</p>

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

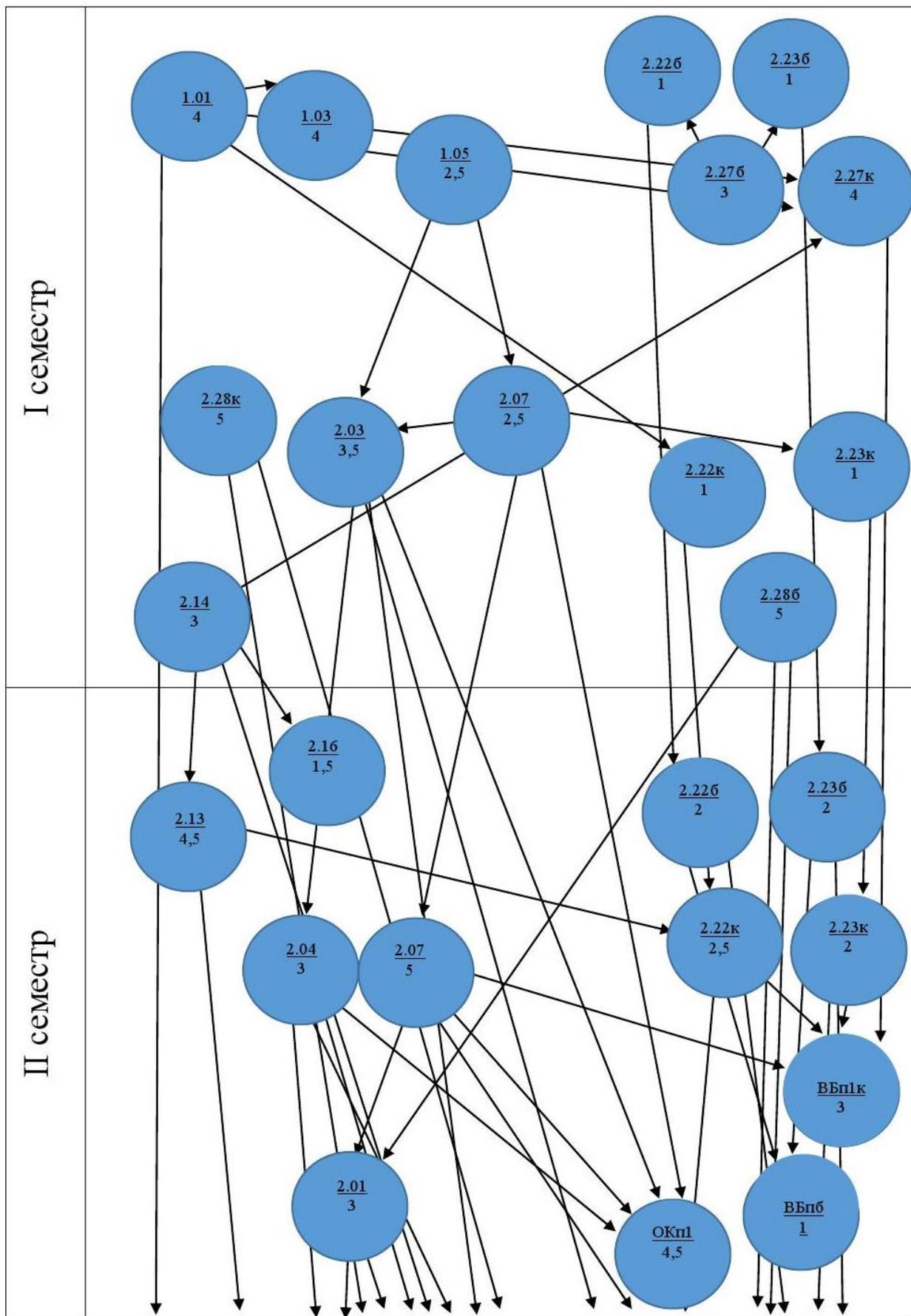
2.1. Перелік компонент ОПП

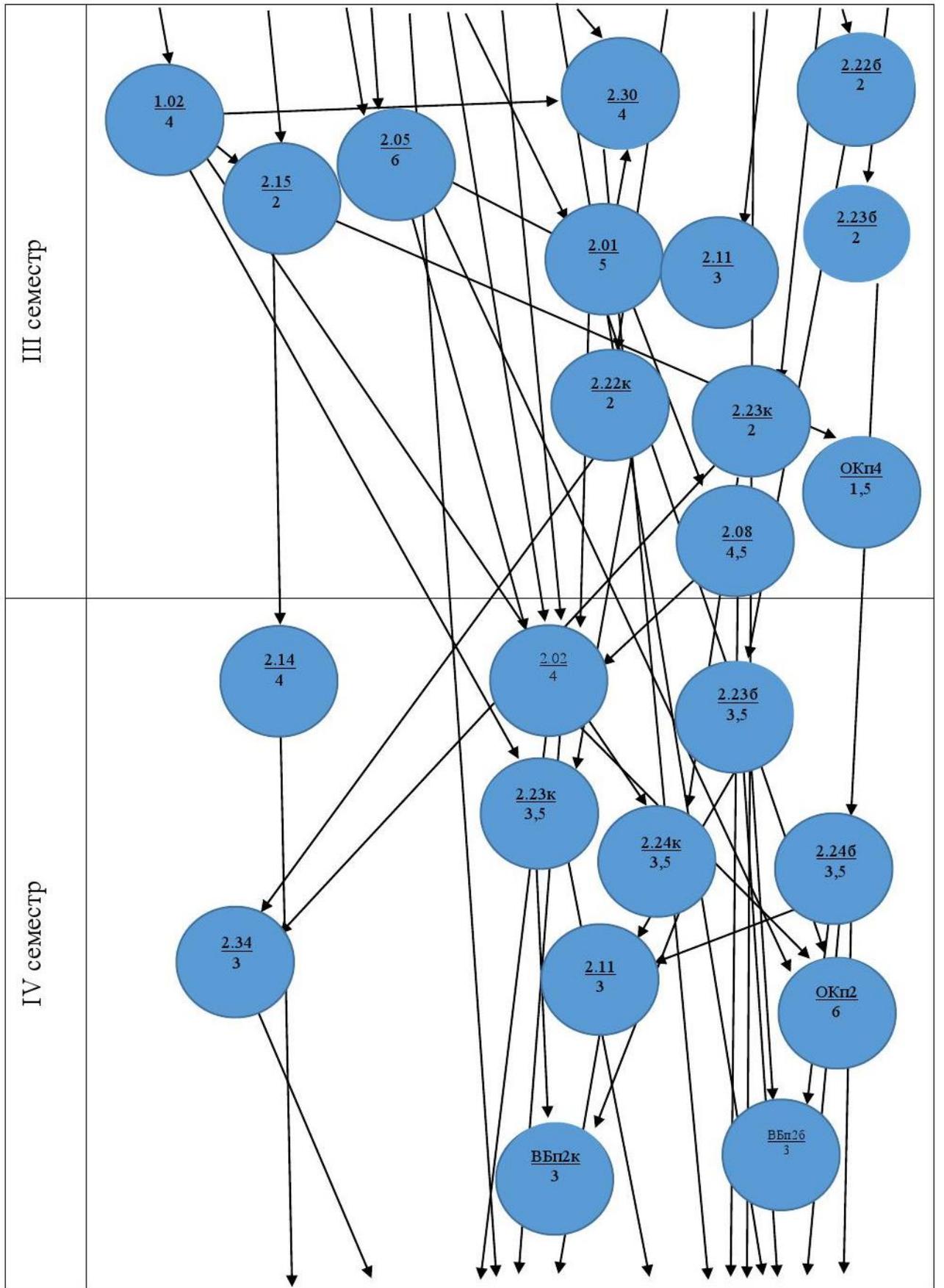
Код н/д	Компоненти освітньо-професійної програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОПП			
ОК 1.01	Історія та культура України	4	екзамен
ОК 1.02	Філософія	4	екзамен
ОК 1.03	Українська мова за професійним спрямуванням	4	екзамен
ОК 1.04	Англійська мова	4	залік

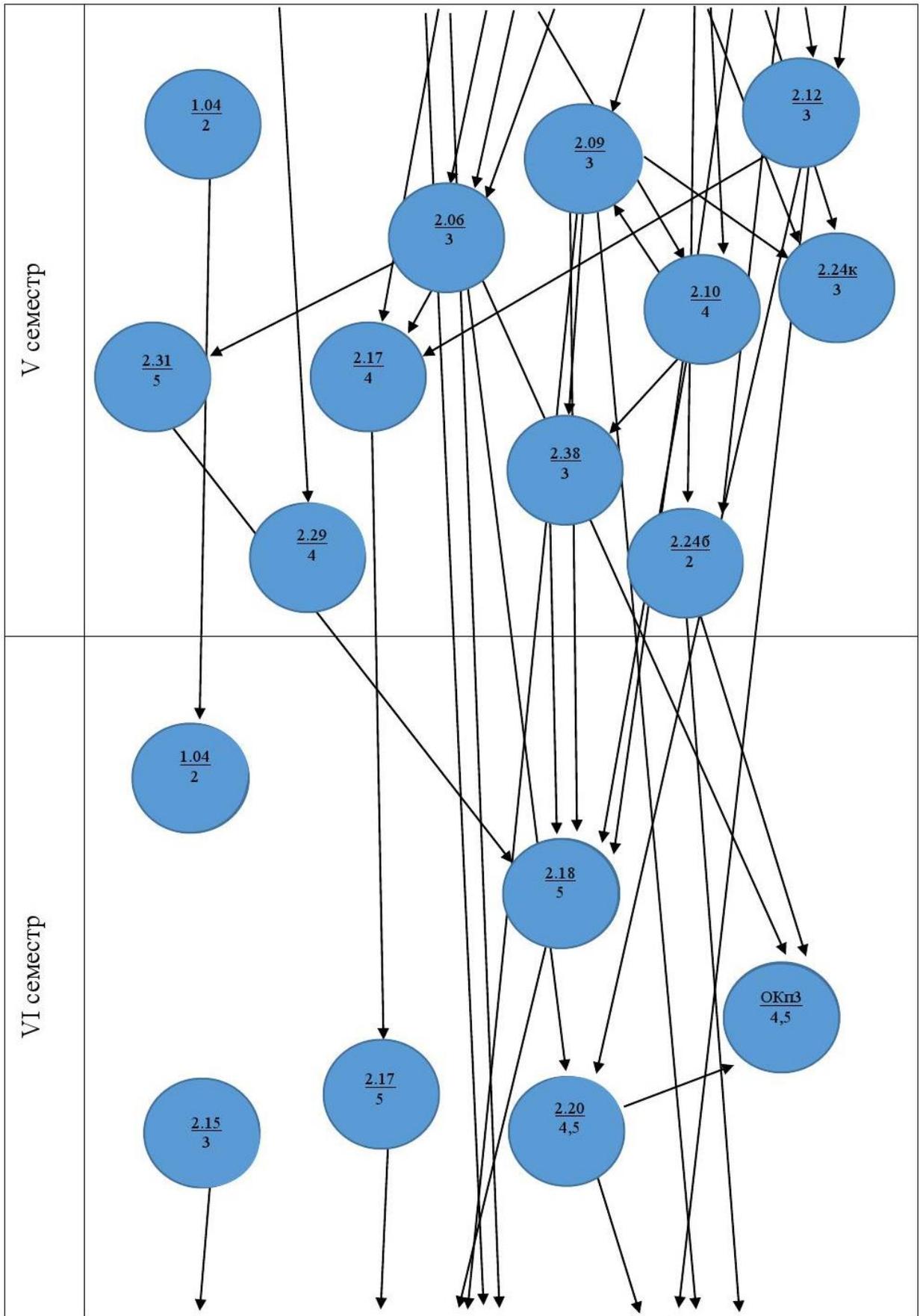
ОК 1.05	Новітні інформаційні технології	3	залік
ОК 2.01	Геологія	7,5	залік, екзамен
ОК 2.02	Загальне землезнавство	4	залік
ОК 2.03	Метеорологія і кліматологія	3	залік
ОК 2.04	Гідрологія	3,5	залік
ОК 2.05	Геоморфологія	6	залік
ОК 2.06	Ландшафтознавство	3	залік
ОК 2.07	Картографія з основами топографії	7,5	залік, екзамен
ОК 2.08	Основи технологій виробництва	4	залік
ОК 2.09	Географія населення	4	залік
ОК 2.10	Основи теорії суспільної географії	4	екзамен
ОК 2.11	Географія ґрунтів з основами ґрунтознавства	3	залік
ОК 2.12	Біогеографія	3	залік
ОК 2.13	Психологія	7,5	екзамен
ОК 2.14	Педагогіка	6	екзамен
ОК 2.15	Методика навчання географії	9	залік, екзамен
ОК 2.16	Вікова фізіологія та шкільна гігієна	3	залік
ОК 2.17	Фізична географія материків та океанів	15	залік, екзамен
ОК 2.18	Географія світового господарства	5	екзамен
ОК 2.19	Регіональна економічна і соціальна географія	13	залік
ОК 2.20	Фізична географія України	7,5	залік, екзамен
ОК 2.21	Економічна і соціальна географія України	6,5	залік, екзамен
Обсяг обов'язкових компонент (без практичної підготовки):		144	
Вибіркові компоненти ОПП			
<i>Вибірковий блок 1</i>			
ВБ 2.226	Ботаніка	8,5	залік, екзамен
ВБ 2.236	Зоологія	8,5	залік, екзамен
ВБ 2.246	Анатомія людини	3	екзамен
ВБ 2.256	Фізіологія рослин	3	залік
ВБ 2.266	Методика навчання біології	3	залік
ВБ 2.276	Гістологія з основами цитології та ембріології	3	залік
ВБ 2.286	Хімія з основами геохімії	5	залік
<i>Вибірковий блок 2</i>			
ВБ 2.22к	Музеєзнавство та музеї світу	8,5	залік, екзамен
ВБ 2.23к	Основи туризму	8,5	залік, екзамен
ВБ 2.24к	Мікрокліматологія з основами курортології	3	екзамен
ВБ 2.25к	Географія сфери обслуговування	3	залік
ВБ 2.26к	Туристсько-рекреаційні ресурси України	3	залік
ВБ 2.27к	Екскурсознавство	3	залік
ВБ 2.28к	Географічне краєзнавство	5	залік

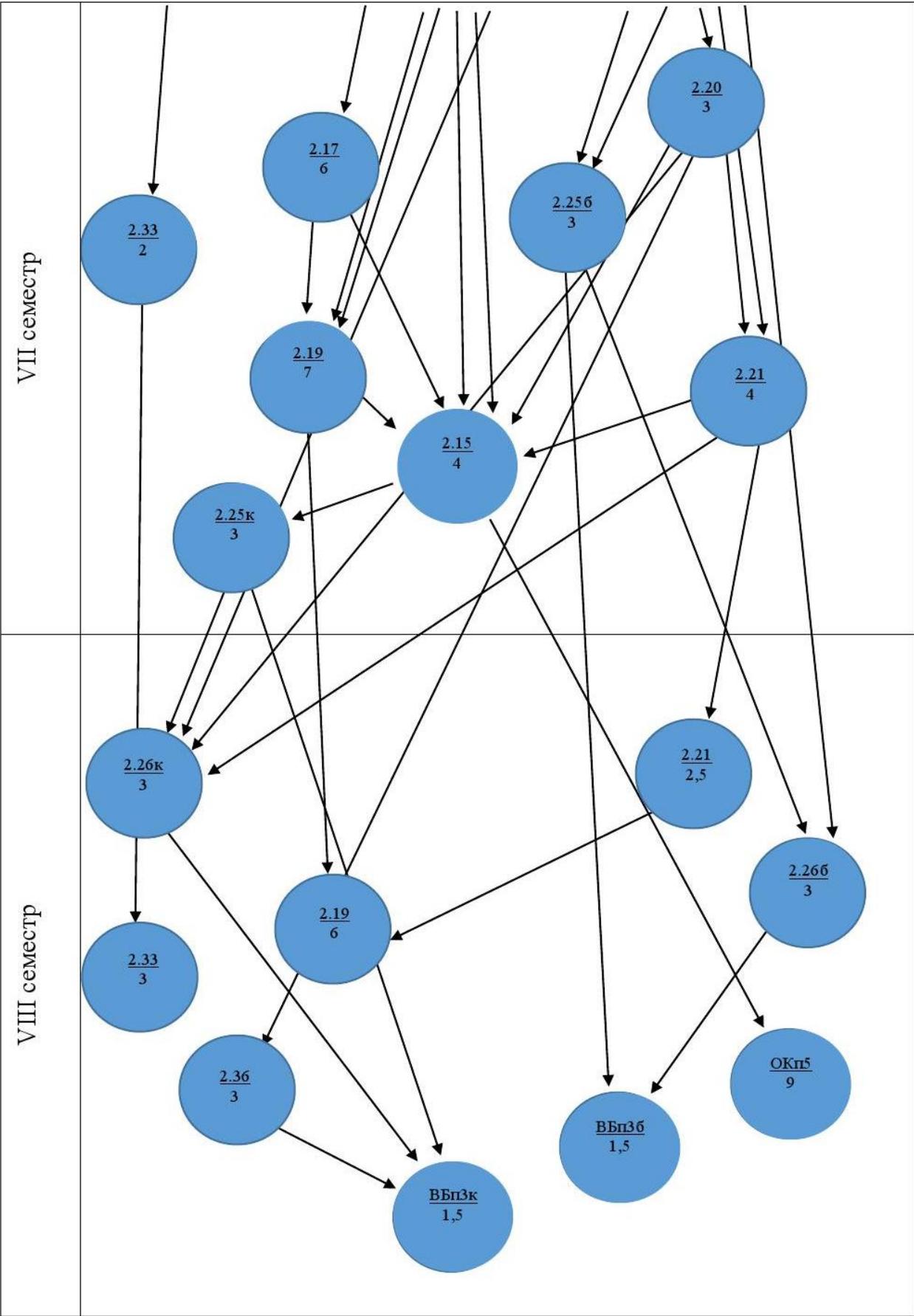
Вибір із переліку дисциплін			
ВБ 2.29	Історія педагогіки	4	залік
	Порівняльна педагогіка		
	Методика соціально-виховної роботи		
ВБ 2.30	Основи наукових досліджень	4	залік
	Вступ до географії		
ВБ 2.31	Історична географія	5	залік
	Історія географічних відкриттів		
ВБ 2.32	Географія Сумської області	5	залік
	Туристичне краєзнавство		
ВБ 2.33	Геоєкологія	5	екзамен
	Ландшафтна екологія		
ВБ 2.34	Рекреаційна географія	3	залік
	Медична географія		
Обсяг вибіркового компонента (без практичної підготовки):		60	
Практична підготовка			
ОКп 1	Навчальна практика з географії	4,5	залік
ОКп 2	Навчальна практика з географії	6	залік
ОКп 3	Навчальна практика з географії	7,5	залік
ОКп 4	Педагогічна практика (пропедевтична)	1,5	залік
ОКп 5	Педагогічна практика (виробнича)	9	залік
Вибірковий блок 1			
ВБп 1б	Навчальна практика з біології	3	залік
ВБп 2б	Навчальна практика з біології	3	залік
ВБп 3б	Навчальна практика з біології	1,5	залік
Вибірковий блок 2			
ВБп 1к	Навчальна практика з краєзнавства	3	залік
ВБп 2к	Навчальна практика з туризму	3	залік
ВБп 3к	Навчальна практика з екскурсійної роботи	1,5	залік
Загальний обсяг обов'язкових компонентів:		172,5	
Загальний обсяг вибіркового компонента:		67,5	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ		240	

Структурно-логічна схема ОПП

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньо-професійної програми Середня освіта (Географія) проводиться у формі комплексного кваліфікаційного екзамену або захисту кваліфікаційної роботи та завершується видачею документів встановленого зразка про присудження йому ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: Бакалавр освіти. Вчитель географії.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-професійної програми

	ФК8	ФК7	ФК6	ФК5	ФК4	ФК3	ФК2	ФК1	ЗК8	ЗК7	ЗК6	ЗК5	ЗК4	ЗК3	ЗК2	ЗК1	
							+								+	+	ОК 1.01
							+			+					+	+	ОК 1.02
													+			+	ОК 1.03
													+			+	ОК 1.04
					+				+							+	ОК 1.05
			+			+		+				+			+	+	ОК 2.01
						+	+					+			+	+	ОК 2.02
						+	+					+			+	+	ОК 2.03
						+	+					+			+	+	ОК 2.04
						+	+					+			+	+	ОК 2.05
						+						+				+	ОК 2.06
					+									+	+	+	ОК 2.07
							+							+	+	+	ОК 2.08
+				+			+					+			+	+	ОК 2.09
												+				+	ОК 2.10
												+				+	ОК 2.11
														+	+	+	ОК 2.12
		+								+			+		+	+	ОК 2.13
		+					+		+				+		+	+	ОК 2.14
	+	+							+				+		+	+	ОК 2.15
												+			+	+	ОК 2.16
+				+			+					+			+	+	ОК 2.17
+			+				+					+			+	+	ОК 2.18
+			+				+					+			+	+	ОК 2.19
+			+				+					+			+	+	ОК 2.20
+			+				+					+			+	+	ОК 2.21
												+			+	+	ВБ 2.226
												+			+	+	ВБ 2.236
														+	+	+	ВБ 2.246
												+			+	+	ВБ 2.256
	+		+												+	+	ВБ 2.266
															+	+	ВБ 2.276
												+			+	+	ВБ 2.286
+				+			+					+			+	+	ВБ 2.22к
+				+			+					+			+	+	ВБ 2.23к
+				+			+					+			+	+	ВБ 2.24к
+				+			+					+			+	+	ВБ 2.25к
+							+					+			+	+	ВБ 2.26к
+				+			+					+			+	+	ВБ 2.27к
				+			+					+			+	+	ВБ 2.28к
									+			+		+	+	+	ВБ 2.29
												+	+		+	+	ВБ 2.30
+							+					+			+	+	ВБ 2.31
+				+			+					+			+	+	ВБ 2.32
+				+		+	+					+			+	+	ВБ 2.33
				+		+	+					+			+	+	ВБ 2.34
							+								+	+	Окп1-3
														+		+	Окп 4
									+		+			+		+	Окп 5
																+	ВБп1-36
								+								+	ВБп 1к
							+									+	ВБп 2К
							+									+	ВБп 3К

ФК15	ФК14	ФК13	ФК12	ФК11	ФК10	ФК9
						ОК 1.01
						ОК 1.02
+						ОК 1.03
+						ОК 1.04
						ОК 1.05
						ОК 2.01
						ОК 2.02
						ОК 2.03
						ОК 2.04
						ОК 2.05
						ОК 2.06
			+			ОК 2.07
						ОК 2.08
						ОК 2.09
						ОК 2.10
						ОК 2.11
					+	ОК 2.12
		+				ОК 2.13
		+				ОК 2.14
	+	+				ОК 2.15
	+				+	ОК 2.16
						ОК 2.17
						ОК 2.18
						ОК 2.19
						ОК 2.20
						ОК 2.21
					+	ВБ 2.226
					+	ВБ 2.236
					+	ВБ 2.246
					+	ВБ 2.256
		+			+	ВБ 2.266
					+	ВБ 2.276
					+	ВБ 2.286
			+			ВБ 2.22к
			+			ВБ 2.23к
						ВБ 2.24к
					+	ВБ 2.25к
			+			ВБ 2.26к
			+			ВБ 2.27к
						ВБ 2.28к
					+	ВБ 2.29
					+	ВБ 2.30
						ВБ 2.31
						ВБ 2.32
				+		ВБ 2.33
				+		ВБ 2.34
						Окп1-3
					+	Окп 4
	+				+	Окп 5
+	+				+	ВБп1-36
						ВБп 1к
					+	ВБп 2К
					+	ВБп 3К

